

Ide@Sostenible

Espai de reflexió i comunicació en Desenvolupament Sostenible

Any 2 No. 7

1 de Novembre del 2004

UNA EXPERIÈNCIA UNIVERSITÀRIA SALUDABLE I NOVIOLENTA

Fabio Alberto Henao A.¹

semusanovio@hotmail.com

fahenao@medicina.udea.edu.co

“El futur immediat de la pau a Antioquia és responsabilitat de tots els seus ciutadans, homes i dones. Entre tots i totes definirem les accions concretes que ens han de permetre vislumbrar un horitzó de equitat i justícia social, per a que la vida digna sigui possible, en igualtat de condicions i sense excloure a ningú, en la totalitat del nostre territori.

Guillermo Gaviria Correa

Des del 1962, el Doctor Héctor Abad Gómez, Professor de la Universitat d'Antioquia i Defensor dels Drets Humans, posava de manifest el fet de que la violència havia de ser considerada com el principal problema de Salut Pública, deia: “la violència és només un símptoma de mals socials profunds, com ara la injustícia, la pobresa, la mala distribució de la riquesa, la ignorància o el fanatisme. Provar d'acabar amb la violència amb “una altra violència” és com pretendre curar una malaltia amb una altra malaltia.” i animava a investigar més sobre aquest assumpte i als governs els demanava que busquessin una solució.

Les dades oficials presentades pel govern d'Antioquia respecte de l'any 2002, parlen de Medellín amb una relació de 188.9 morts per 100.000 habitants i el del conjunt del Departament amb una relació de 140.1 morts per 100.000 habitants, cosa que fa del municipi de Medellín, el Departament d'Antioquia i de Colòmbia un dels països

més violents del planeta i on més es violen els Drets Humans, el Dret Internacional Humanitari i la Missió Mèdica.

El ministeri de salut de Colòmbia assumeix la Estratègia Municipios y Ciudades Saludables incorporant el concepte ja demostrat de que per a aconseguir majors nivells de benestar es necessari resoldre el principal problema de salut pública i, per a fer-ho, cal incorporar a aquesta estratègia la cerca de la Pau; és per això que la proclama es concreta en “Estrategia de Municipios o Localidades Saludables por la Paz”.

Durant el període 2001-2003 el Governador d'Antioquia Guillermo Gaviria Correa (també assassinat junt amb el seu Assessor de Pau i altres militars quan es trobaven en mans de les FARC, organització guerrillera que va decidir retenir-los i posteriorment assassinar-los després de que el Govern Nacional, a través de l'Exèrcit, provessin de rescatar-los) incorpora com a política pública el Plan Congruente de Paz assumint la metodologia de la NOVIOLENCIA”.

En aquella època ja hi havia un grup de professors de la Universitat d'Antioquia treballant amb alguns municipis en la difusió i implementació de la Estrategia de Municipios Saludables, arribant a organitzar el grup base de professors de la Universitat d'Antioquia que difon la proposta cap a Facultats Saludables, Escoles Saludables i altres municipis.

Coneixent les accions de capacitació que realitzava el Govern d'Antioquia en NOVIOLENCIA Kingiana, em vaig incorporar al curs d'entrenador d'entrenadors en Noviolencia i vaig proposar-me la difusió entre estudiants no només de medicina, si no també d'altres àrees de la Universitat.

¹ Coordinador del Seminario Permanente Estrategia Municipio Saludable por la Paz y la Noviolencia. Professor de la Facultat de Medicina de la Universitat d'Antioquia Medellín –Colòmbia
e-mail: semusanovio@hotmail.com
fahenao@medicina.udea.edu.co

Amb aquests antecedents i amb la voluntat de continuar treballant en recerca per poder intervenir en la cerca d'una sortida als conflictes que al nostre país es resolen mitjançant la violència, i tenint en compte la meua condició de docent de la Universitat, en contacte amb els futurs líders a qualsevol nivell de la seva vida professional, em vaig proposar convidar-los a constituir el "Seminario Investigativo Permanente en la Estrategia Municipios Saludables por la Paz y la NOVIOLENCIA" Grup constituït per estudiants de diferents unitats acadèmiques, motivats també per conèixer més sobre aquests temes i buscant tenir un espai voluntari, extracurricular i on s'articuli la teoria amb la pràctica i viceversa.

Inicia activitats l'any 2002, rebent una formació inicial sobre el que significa la Noviolència i aprofundint sobre el tema de Ciutats Saludables des de la perspectiva del Desenvolupament Humà Sostenible i Divers, temes que no podien quedar-se en un pla purament teòric i així va ser com es va decidir iniciar un procés de seguiment a una comunitat rural del municipi de Girardota (a 30 kms de Medellín) i, conjuntament amb ells, utilitzant una metodologia d'"avançar al seu pas" treballar per construir una Vereda Saludable.

L'any 2003 vam aconseguir una part del diagnòstic demogràfic i ambiental fent servir el model de Medicina Familiar i construint amb el col·lectiu una metodologia que ha de permetre el creixement de més grans nivells de participació, organització i benestar, incorporant el concepte de Salut Integral a la comunitat i als estudiants.

De cada sessió del seminari queden protocols que tenim per donar-li continuïtat a dues idees que estem promovent: Muntar una pàgina WEB i donar-li continuïtat a un mitjà de difusió escrit amb format de butlletí informatiu.

Davant de les dificultats econòmiques dels estudiants per a participar amb major dedicació i poder desplaçar-se i obtenir alguns recursos per a la seva subsistència acadèmica i personal, estem constituint un fons d'estalvi solidari que ha d'arribar a ser una forma d'autofinançament de les activitats acadèmiques, lúdiques i de projecció comunitària.

Els universitaris no podem quedar-nos al marge de la situació que viu el nostre país i qualsevol esforç que fem servirà per a mitigar d'alguna manera la crisi humanitària que viu la nostra Societat.

Copyright 2004. Número de Registre B-30620-2003. Ide@Sostenible. Drets reservats. Qualsevol impressió, publicació en WWW u altre medi, així com la seva distribució electrònica i/o comercial requereix autorització del Consell Editorial. El contingut dels articles és responsabilitat de l'autor.